

prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Již rozh. čís. 4259 sb. n. s. vysvětlilo, co jest rozuměti slovy »znáti musil« v ten rozum, že jest tím rozuměti »nevědomost spočívající na zanedbání povinné péče« po rozumu § 1297 obč. zák. a čl. 282 obch. zák., a že odpověď na otázku, zda žalovaný o dluhu věděti musil, jest výsledkem právního uvažování a odvození logických závěrů ze zjištěných okolností a podléhá přezkumu nejvyššího soudu podle § 503 čís. 4 c. ř. s. Odvolací soud zjistil na základě doznání žalovaného v jeho přednesu před prvním soudem a na základě výpovědi svědka N-a, že při převzetí obchodu žalovaný nejednal s Jaroslavem N-em o nezaplacených dlužích a že mu N.* o tom nic neřikal, zda vážnou na obchodu dluhy. Poněvadž při přejímání obchodu jest vzhledem k důsledkům ustanovení § 1409 obč. zák. věci povinné péče a opatrnosti přejimatele, by hleděl zjistiti, zda prodatel obchodu má obchodní dluhy a v jaké výši, kázala opatrnost, by se žalovaný, když mu prodatel sám nic nesdělil, přeptal na tyto poměry, dal si předložiti průkazy o tom, že dluhy jsou zaplacený, by se zajistil zadržením části tržové ceny nebo jinakým způsobem pro případ, že by tomu tak nebylo. Opatrnost byla tu na místě tím spíše, an úředník žalující firmy upomínal v jeho přítomnosti N-a o dluh, o jehož placení jde, právě v čase vyjednávání žalovaného o koupi obchodu, čímž byl upozorněn na možnost obchodních dluhů. Když žalovaný této opatrnosti nešetřil, jest o něm vzhledem k obdobě § 3 konk. ř. říci, že dluhy ty při náležité opatrnosti seznati musil a zodpovídá za nedostatek této opatrnosti, jak správně vystihl odvolací soud, podle § 1409 obč. zák. a jest proto práv z dluhů těch, byť i o nich nevěděl. Na tom, zda František N. mu dluhy zatajil, nezáleží, neboť bylo by lze na okolnost tu vzíti zřetel jen tehdy, kdyby se žalovaný byl po dlužích poptával a N. mu je přes to nesdělil. Že žalující firma následkem obmyslného dorozumění s Františkem N-em nevymáhala úmyslně na něm pohledávku, chtějíc takto pomoci svému bývalému zaměstnanci na úkor kupitele obchodu, jest tvrzení nové, v dovolacím řízení nepřipustné (§ 504 druhý odstavec c. ř. s.), k němuž nelze hleděti. Nedbalost věřitele ve vymáhání pohledávky na hlavním dlužníku má právní význam při vymáhání pohledávky na rukojmím (§ 1364 obč. zák.), nikoli však při vymáhání pohledávky na kupiteli obchodu podle § 1409 obč. zák. a netřeba se proto obíratí otázkou, zda se žalobkyně této nedbalosti dopustila.

Čís. 9581

Určovací žalobou (§ 228 c. ř. s.) nelze se před splatností pojistek domáhati na pojišťovně, by byla určena měna, v níž má vyplatiti pojistky.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, Rv I 630/29.)

Žalobce domáhal se na žalované říšsko-německé bance, by bylo určeno, že jest žalovaná povinna vyplatiti držiteli pojistek dne 1. (15.)

září 1930 nebo v době dřívějšího úmrtí žalobcova pojistné v československých korunách. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Žaloba není oprávněna již hledíc k žádání, jemuž nebylo by lze vyhověti ani, kdyby žalobce byl prokázal právní zájem na požadovaném zjištění podle § 228 c. ř. s. Žalobce domáhá se zjištění práva požadovati na žalované, by zaplatila držitelům pojistek po jeho smrti anebo nejdříve dne 1. září 1930 a 15. září 1931 částky v žalobě uvedené v Kč. Žalobci jde jen o určení měny, v níž mají býti vyplaceny pojistky znějící na staré koruny rakousko-uherské. Určena má býti teprve příští povinnost žalované, zaplacení téhož počtu Kč, na jaký zní pojistky. Určení má se státi teprve pro budoucnost, neboť dosud nenastala pojistná příhoda, tím méně uplynula doba svrchu vytčená. Již z toho důvodu nelze žalobě vyhověti, neboť není vyloučeno, že se před splatností pojistek změní právní řád nyní platný a že dojde k zákonné úpravě ať již měny nebo pojišťovacích závazků druhu, o něž jde v tomto sporu, takže buď budou pojistky splatné v jiné měně anebo buď sporný právní poměr mezi stranami upraven zvláštním právním předpisem. Žalobce nemůže ovšem žádati o zjištění, že pojistky jsou již nyní splatné v Kč anebo jsou splatné ve měně, na kterou znějí, ježto pojistná příhoda dosud nenastala, nemůže žalovati ani o plnění. Ale ani to neopravňuje žalobu o zjištění, v jaké měně má býti budoucně placeno, ježto lze zjistiti jen přítomný právní stav, nikoli budoucí.

Čís. 9582

Nelze nabídnouti důkaz o okolnosti, jež nebyla v první stolici přednesena, teprve v odvolání, a to ani s poukazem na § 530 čís. 7 c. ř. s. a § 530, poslední odstavec, c. ř. s.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, Rv I 962/29.)

Žalobě o zaplacení pohledávky ze zápůjčky bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m m i m o j i n é z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Kusost řízení spatřuje dovolatelka v tom, že nebyl proveden důkaz svědkem Eduardem K-em o tvrzené ústní úmluvě, podle níž neměla býti zápůjčka v žádném případě vypovězena do konce roku 1930, ani tehdy, kdyby úroky nebyly včas zaplacený, poněvadž podle prohlášení ředitele B-a objekt žalovaných má takovou hodnotu, že žalobkyně může splacení úroků sečkat. Odvolací soud právem tento důkaz nepřipustil jako nedovolenou novotu, poněvadž byl nabídnut teprve v odvolání a ani okolnost, o níž svědek měl býti slyšen v první stolici, nebyla přednesena (§ 482, první odstavec c. ř. s.). Předpis § 482, druhý odstavec c. ř. s. nedopadá, neboť v řízením odvolacím jsou přípustné jen novoty opodstatňující nebo vyvracející uplatněné důvody odvolací, nikoli jako v tomto případě i novoty, jež mají odůvodniti věcné návrhy učiněné v první stolici (srv. rozh. čís. 84 sb. n. s.). Tvrdí-li do-